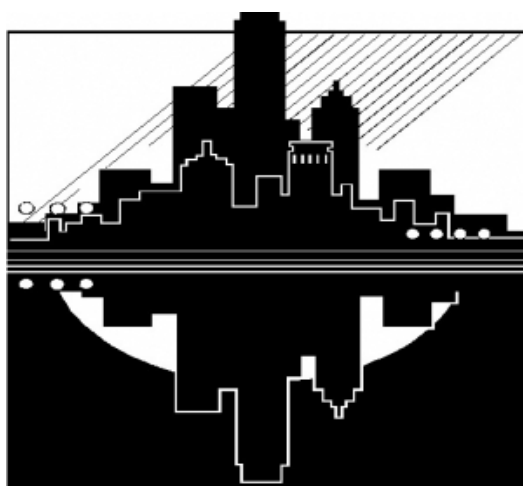

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О.М. БЕКЕТОВА
ВСЕУКРАЇНСЬКА ЕКОЛОГІЧНА ЛІГА**

РОСЛИНИ ТА УРБАНІЗАЦІЯ

Матеріали

**XIV Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Дніпро, 3 лютого 2025 р.)**

**Дніпро
2025**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О.М. БЕКЕТОВА
ВСЕУКРАЇНСЬКА ЕКОЛОГІЧНА ЛІГА**

РОСЛИНИ ТА УРБАНІЗАЦІЯ

Матеріали

**XIV Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Дніпро, 3 лютого 2025 р.)**

**Дніпро
2025**

УДК 581:504.03

ББК 28.5 + 20.1

Рослини та урбанізація: Матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції (Дніпро, 3 лютого 2025 р.). Дніпро, 2025. 265 с.

Викладені результати практичних і теоретичних розробок, оригінальних досліджень у галузі зеленого будівництва, стійкості та адаптивних реакцій рослин за умов урбанізованого середовища, інтродукції та акліматизації рослин, фітосанітарного контролю зелених насаджень та ін.

Може бути корисним фахівцям садово-паркового господарства та зеленого будівництва, фітосанітарного контролю, ботанікам, екологам тощо.

Редакційна колегія:

Кобець А. С., ректор ДДАЕУ, д. н. держ. упр., професор (голова), Бессонова В. П., д.б.н., професор (заступник голови, відповідальний редактор), Ткаліч Ю. І., д.с.-г.н., професор, проректор з наукової та інноваційної діяльності ДДАЕУ (заступник голови), Тимочко Т. В., голова Всеукраїнської екологічної ліги (заступник голови), Іжболдін О. О., к.с.-г.н., доцент, декан агрономічного факультету (заступник голови), Грицан Ю. І., д.б.н., професор, головний науковий співробітник ДДАЕУ, Кучерявий В. П., д.с.-г.н., професор, Національний лісотехнічний університет України, Крамарьов С. М., д.с.-г.н., професор, завідувач кафедри агрохімії ДДАЕУ, Кабар А. М., к.б.н., доцент, директор ботанічного саду ДНУ ім. О. Гончара, Олексійченко Н.О., д.с.-г.н., професор, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, Харитонов М. М., д.с.-г.н., професор, керівник Центру природного агровиробництва, Пардіні Джованні, д.б.н., професор кафедри ґрунтознавства Університету Жирони, Іспанія, Рубік Хінек, доктор філософії, доцент факультету тропічних культур Чеського університету природничих наук, Прага, Чехія, Хейлмейєр Герман, д.б.н., професор кафедри біології/екології Технічного університету Фрайберзької гірничої академії, Німеччина, Пономарьова О. А., к.б.н., доцент, Іванченко О. Є., к.б.н., доцент, завідувач кафедри садово-паркового мистецтва та ландшафтного дизайну ДДАЕУ, Зайцева І. А., к.б.н., доцент, Козурман Н.І., здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Авторські тексти не редагувались

Кузьович В. С., Підховна С. М. Концептуальні засади реконструкції Старого парку у м. Тернопіль	232
Мордатенко І. Л. Насадження Східної балки дендропарку «Олександрія»	235
Потоцька С. О. Оцінка ландшафтно-естетичної цінності дендрофлори паркових територій міста Чернігова (Лівобережне Полісся) та їх пейзажних груп	236
Роговський С. В., Флесюк О. Л., Решетняк Р. Ю. Підсумки інвентаризації дендрофлори меморіальної садиби-музею І.С. Козловського в с. Мар'янівка Білоцерківського району Київської області та їх наукове і практичне значення	239
Скробала В. М., Дулиба О. С. Протиерозійні властивості зелених насаджень міста Львів в умовах складного рельєфу	243
Страшко В. М., Мельниченко В. С. Реконструкція та озеленення Каштанової алеї в місті Полтава	244
Федько Р. М., Федько Л. А. Методичні підходи моніторингу паркових культурфітоценозів в умовах зміни клімату	247

РОЗДІЛ 5 ФІТОСАНІТАРНИЙ КОНТРОЛЬ ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕНЬ МІСТ

Бондарева Л. М., Бондарева М. В. Крихітні загрози, величезні втрати: економічний вплив інвазивних комах в світі	249
Гринюк Ю. Г., Брилінський С. М. Фітопатогенні загрози старовинним паркам Тернопілля	251
Малієв К. В., Голобородько К. К. Епіфітотія фітопатогенних грибів роду <i>Thyrostroma</i> (Höhn., 1911) в Степовій зоні України	254
Матковська С. І., Андреєва О. Ю., Швець М. В. Оцінка фітосанітарного стану липи в насадженнях м. Житомир	256
Meshkova V. L., Skrylnyk Y. Y. Emerald ash borer and mistletoe on ash trees in urban plantings of Kharkiv	258

РОЗДІЛ 6 АГРОФІТОЦЕНОЗИ ПРИМІСЬКОЇ ЗОНИ

Petrenko A., Nazarenko M., Reusche L. The biochemical characteristics of table grape varieties cultivated in the Northern Steppe of Ukraine	261
Гулько С. О. Дослідження стану захисних примісних лісосмуг траси Н08 с. Братське	263

УДК 631.963.3

ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ЗАХИСНИХ ПРИМАГІСТРАЛЬНИХ ЛІСОСМУГ ТРАСИ Н08 С. БРАТСЬКЕ

С. О. Гунько, к.б.н. доцент кафедри садово-паркового мистецтва та
ландшафтного дизайну

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, Дніпро, Україна
gooonko@gmail.com

Оцінка життєвого стану примагістральних лісосмуг є важливим завданням для визначення поточного стану насаджень, розробки рекомендацій щодо їх удосконалення, а також підвищення їх екологічної функціональності. Оцінка життєвого стану захисних примагістральних лісосмуг актуальна в плані розв'язання низки проблем, серед яких: старіння деревостанів, недостатнє господарське обслуговування, антропогенний вплив і зміна клімату, тому володіння сучасною інформаційною базою про стан та динаміку захисних примагістральних лісосмуг можливе лише за умов проведення їх комплексного вивчення.

Об'єктами досліджень були штучні захисні примагістральні насадження вздовж траси Н-08 Дніпро – Запоріжжя біля с. Братське, загальною протяжністю близько 8 км (дві пробні площі (ПП1, ПП2) двобічної смуги шосе довжиною по 4 км).

Дослідження виконували маршрутним методом з елементами фотофіксації. Під час проведення роботи були використані загальноприйняті методики інвентаризації зелених насаджень та лісової таксації. Визначали видовий склад захисних лісосмуг, структуру (кількість рядів), конструкцію (ажурна, щільна, продувна), середній діаметр та висоту насаджень.

Аналіз видового складу лісосмуг показав, що дендрофлора на цьому відрізку траси представлена 15 видами деревно-чагарникових порід, які належать до 13 родів та 12 родин. Всього виявлено 611 екземплярів рослин, з них суттєво переважають гіркокаштан звичайний та ясен пенсільванський, кожний з яких представлений в середньому у кількості 40 %. Інші породи виявлені в незначній кількості, але склад лісосмуг на 2-х пробних площах суттєво відрізняється. На обох ділянках виявлені такі види: тополя чорна, верба біла, горіх грецький, але їх кількість у складі насаджень незначна. Ясен

пенсільванський є основою обох насаджень і зустрічається на обох ПП в значній кількості.

Оцінка життєвого та фітосанітарного стану придорожніх насаджень проводилася з метою моніторингу зниження життєздатності приміагістральної захисної лісосмуги, визначення стану старих або виснажених насаджень, які потребують оновлення чи реконструкції.

Встановлено, що життєвий стан рослин в захисних лісосмугах переважно незадовільний. Тільки 3,1 % дерев віднесли до категорії «здорові», вони не мають пошкоджень. Це такі породи, як горіх грецький та незначна кількість ясену ланцетного, по одному екземпляру абрикосу домашнього та в'язу дрібнолистого.

Відносно невелику кількість пошкоджень (28,6 %) мають дерева і кущі досліджуваної території приміагістральної захисної лісосмуги траси Н08. В цій категорії багато представників ясену ланцетного, гіркокаштану звичайного, тополь, в'язу дрібнолистого, робінії та маслини. Найбільша категорія життєвого стану – «сильнопошкоджені» рослини, таких у насадженнях 60,9 %. В цій категорії переважаюча більшість таких видів: ясен ланцетний, гіркокаштан звичайний, тополя Болле, катальпа бігніонієвидна, в'яз дрібнолистий, робінія псевдоакація, верба біла, клен ясенелистий.

Відмираючих рослин в насадженнях трохи менше 5 %. Це такі породи: гіркокаштан звичайний, катальпа бігніонієвидна, тополя Болле, верба біла. Сухостійні дерева (16 екземплярів) складають 2,6 % рослин, з них: 6 гіркокаштанів, 2 катальпи, 5 ясенів ланцетних, 2 робінії, 1 верба біла. Отже, з нашими дослідженнями підтверджено, що найгірший стан фіксується, в першу чергу, у вологолюбних дерев, але і інші мають багато пошкоджень.

Фітопатогенний стан більшості дерев, які ростуть в захисних насадженнях вздовж траси, незадовільний. Серед пошкоджень деревно-чагарникової рослинності переважають: розрідження крони, вихання скелетних гілок та однорічних пагонів (зустрічається у представників всіх видів); механічні пошкодження; рак, морозобійні тріщини, дупла. Деякі екземпляри повністю усохли або зазнали пошкоджень шкідниками. Трапляються досить протяжні ділянки з випадінням дерев.

Розподіл за розрядами висот показав, що висота дерев на ПП1 коливається в межах від 6 до 22 м. Найнижчі екземпляри – це представники катальпи бігніонієвидної, абрикосу звичайного та деякі молоді екземпляри

інших порід. Найвищі дерева – представники тополь Болле та чорної. Ясен пенсільванський, який переважає у насадженні, має висоту в середньому 12–16 м, робінія псевдоакація – 14–18 м. Ці породи представлені старими материнськими деревами, висадженими ще в середині минулого століття. На ПП 2 за абсолютною кількістю дерев втричі більше, але варіабельність за висотою значно менша. Всі дерева мають висоти в діапазоні від 8 до 18 м. Переважають дерева з висотами 12, 14, 16 м, які в сумі складають 75 % від всіх рослин лісосмути. Зовсім невисоких дерев не трапляється, екземплярів нижче 10 м всього 4,2 %.

Отже, досліджені лісосмути мають дуже неоднорідний видовий склад. Хоча більша кількість рослин відповідає за екологічними вимогами кліматично-грунтовим умовам регіону, але відсутність догляду, незаконні вирубки і природне випадіння материнських дерев, яким на сьогодні вже близько 70-ти років, призвело до низького життєвого рівня та високого індексу пошкодження деревостану примагістральних лісосмуг.